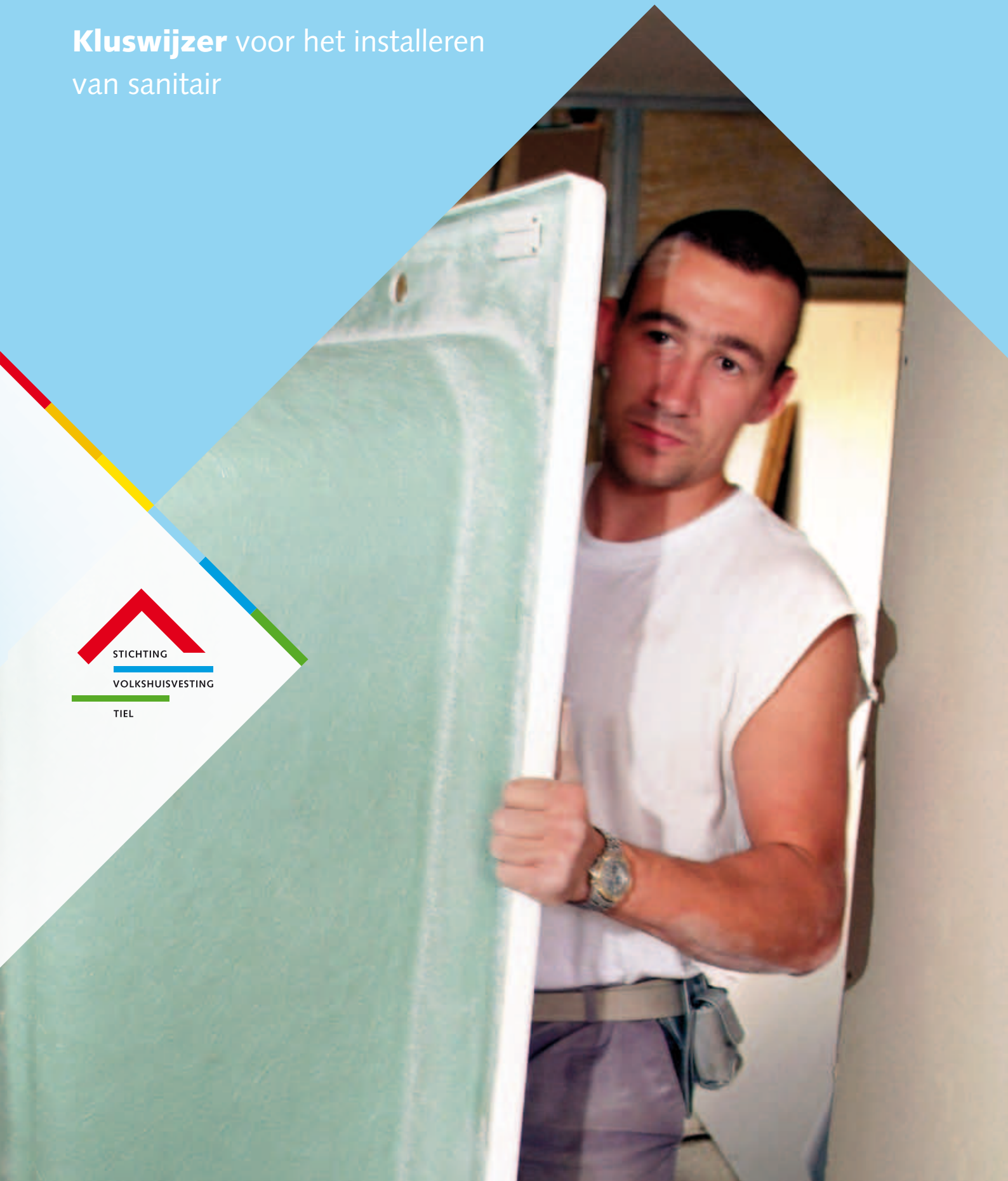

Uw nieuwe sanitair, uw klus

Kluswijzer voor het installeren
van sanitair

Voor het plaatsen van sanitair vraagt u ons altijd vooraf toestemming.

Uw nieuwe sanitair, uw klus

Kluswijzer voor het installeren van sanitair

U wilt nieuw sanitair plaatsen, bijvoorbeeld in uw badkamer. Hiervoor moet u altijd vooraf toestemming aan ons vragen. In het blauwe kader ziet u hoe dit in zijn werk gaat. Hebben wij u toestemming gegeven? Dan kunt u aan de slag! In deze kluswijzer leest u waar u allemaal aan moet denken. Bovendien laten we u weten aan welke voorwaarden uw klus moet voldoen.

Een goed begin...

U krijgt altijd te maken met waterleidingen van koper of kunststof. Die moeten misschien worden omgelegd, maar in elk geval afgesloten en weer aangesloten worden. Dit is niet altijd even gemakkelijk. Daarom is het belangrijk om uw klus goed voor te bereiden!

Zet u ook een of meer nieuwe tegelwanden? Doe dit dan vóór de installatie van uw nieuwe toilet, bad of douche. Zie hiervoor de kluswijzer **Uw nieuwe wand, uw klus**.

Wateraanvoer en -afvoer

Of u nu een toilet, een bad, een douche of een wastafel installeert, u moet altijd iets doen met de aan- en afvoer van water. Ook als u zoveel mogelijk uitgaat van bestaande aansluitingen, ontkomt u meestal niet aan een kleine verlenging of omlegging.

Aanvoer

In verreweg de meeste woningen is de waterleiding van koper. Een 22 mm dikke buis komt uw huis binnen bij de watermeter en de hoofdstopkraan. Van daaruit zijn er vertakkingen met een diameter van 15 mm naar de keuken, de badkamer en het toilet. Kranen en toestellen zijn vaak met een leiding van 12 mm hierop aangesloten.

Afvoer

Het water wordt afgevoerd via de verticale standpijp, die uitmondt op het riool. Afvoerbuizen zijn doorgaans van pvc. De afvoer van het toilet heeft een diameter van 90 mm of 110 mm, de andere afvoeren zijn meestal 40 of 50 mm in doorsnee. Aan het begin van elke afvoer zit een sifon of stankafsluiter, die altijd bereikbaar moet zijn om verstoppingen te kunnen verhelpen.

Water afsluiten

Sluit voordat u begint altijd de waterleiding af. Draai eerst de hoofdkraan dicht. Draai daarna alle kranen in huis open. Soms hebben vertakkingen een eigen stopkraan en is het voldoende om maar een gedeelte van het circuit af te sluiten. Op sommige kranen zit een aftapkraantje, waarmee u het water uit de leiding laat lopen.

Koperen aanvoerleidingen aanleggen

Voor de waterleiding gebruikt u koperen KIWA-gekeurde buizen van 15 mm (naar de badkamer) of 12 mm (binnen badkamer naar de kranen).

Buigen, snijden en solderen

U kunt de pijpen buigen met een pijpenbuiger of door bochtstukken van 45° of 90° te gebruiken. Andere verbindingen kunt u maken met een muurplaat, een T-stuk of een kruisstuk. Met een zogenaamde sok koppelt u twee buiseinden aan elkaar en voor een mengkraan monteert u twee S-Koppelingen.

U kunt de verbindingen solderen of kneffittingen gebruiken. Dat laatste is gemakkelijker, maar ook duurder.

Solderen doet u als volgt:

1. Zaag of snijd de buis recht af.
Schuur de bramen weg. Schuur het uiteinde van de buis aan de binnen- en buitenkant met staalwol glad. Hiermee voorkomt u dat de leiding later ruis (geluid) kan veroorzaken.
2. Smeer beide uiteinden in met soldeervet en schuif ze in elkaar.
3. Zet de vlam van de brander erop. Zodra het vet gaat vloeien, drukt u de soldeerdraad tegen de afsluitnaad. Het soldeersel vloeit dan vanzelf naar binnen.
4. Laat de verbinding afkoelen en maak daarna schoon met een vochtige doek.

Ook voor een kneffitting moeten de buiseinden haaks en braamloos zijn. Schuif vervolgens op allebei de buiseinden de moer en dan de ring. Steek daarna de buizen in de fitting en draai de moeren met twee steeksleutels stevig vast.

Vastzetten op de muur en/of vloer

De leidingen zet u op de muur vast met beugels of klemzadels. Plaats deze maximaal een meter uit elkaar en op hooguit 15 cm van een haakse bocht. Als de leiding door een vloer of muur gaat, doe er dan een stukje pvc-buis omheen met een iets grotere diameter (de leidingen krimpen en zetten uit). De naden dicht u af met siliconenkit. Als de koperen leidingen op een vloer worden ingestort in beton, moet u ze omringen met pvc-buis.

Tip

Legt u de leidingen in een sleuf in de wand of vloer? Controleer dan of de leidingen niet lekken voordat u de sleuven dichtmaakt.

Kunststof afvoerleidingen aanleggen

Ook voor kunststof leidingen zijn er hulpstukken zoals bochten, T-stukken en moffen. Als die voorzien zijn van een rubberen ring, steekt u ze zo in elkaar. En anders gebruikt u pvc-lijm.

Zagen en lijmen

1. Zaag de buizen haaks af en verwijder bramen met een mesje.
2. Schuur de uiteinden licht op.
3. Maak de onderdelen vetvrij met een speciaal reinigingsmiddel.
4. Breng de lijm aan en schuif de delen in elkaar.
5. Zorg dat de delen niet meer draaien, om te voorkomen dat de verbinding gaat lekken.

Vastzetten op de muur of onder de vloer

Bevestig de leidingen met beugels op de muur of tegen de onderkant van de vloer. Zorg er altijd voor dat ze naar de 'afvoerende kant' (al is het maar een klein beetje) schuin lopen. Ze lopen dus nooit precies horizontaal.

Het juiste gereedschap

U heeft het volgende nodig:

- rolmaat
- waterpas
- ijerzaag en verstekbak, of pijpensnijder
- pijpenbuiger
- schuurpapier
- waterpomptang
- steeksleutels
- soldeerbrander
- boormachine
- schroevendraaier

... en dan aan het werk!

In de badkamer kunt u een aantal zaken aanpassen. We helpen u stap voor stap met het plaatsen van een toilet, het aanleggen van een bad of douchebak en het plaatsen van een wastafel.

Een toilet plaatsen

U kunt kiezen uit een hangend of een staand toilet. De afstand tussen de pot en de achterwand bepaalt het type waterreservoir. Als die afstand wat groter mag zijn, kunt u wellicht een duoblok plaatsen. Dan vormen de pot en het reservoir één geheel. Anders komt de stortbak hoger tegen de wand, of u gebruikt de oude stortbak.

1. Draai de stopkraan van het reservoir dicht en spoel door, zodat het reservoir leeg is.
2. Haal de valpijp weg, neem de stortbak van de wand en schroef de pot los.
3. Stop het afvoergat tijdelijk dicht, zodat er niets in kan vallen.
4. Als u geen duoblok plaatst: bevestig de nieuwe stortbak aan de wand en monteer de toevoerleiding en het stopkraantje. Haal voordat u gaat solderen de losse onderdelen uit het kraantje, anders verbranden ze. Sluit met een moer en een rubberen ring de pvc-buis naar de pot aan.
5. Zet het nieuwe toilet boven de afvoer, teken de schroefgaten af en boor de gaten. Gebruik pluggen voor in een betonvloer.

6. Schuif de afvoermanchet over de uitlaat van de pot, eventueel met wat afwasmiddel.
7. Plaats nu het toilet waterpas met zo nodig wat stukjes hardboard onder de rand en schroef het vast. Als de vloer niet vlak is, kan het nodig zijn om de aansluiting van de pot op de vloer af te kitten.
8. Als u geen duoblok plaatst, moet u ten slotte nog de valpijp aansluiten van het reservoir naar de pot.

Een bad of douchebak plaatsen

Bij een ligbad en een douchebak komen de leidingen voor warm en koud water binnen via een muurplaat. Hierop wordt een mengkraan aangesloten met behulp van twee S-koppelingen. Omdat die onafhankelijk van elkaar kunnen draaien, is het altijd mogelijk om de kraan exact horizontaal te bevestigen. U maakt de koppelingen waterdicht door teflontape om de schroefdraad te wikkelen.

Bad

U kunt met stelpootjes het bad zuiver horizontaal zetten. De randen laat u rondom steunen op een ombouw. Waar het bad tegen de muur komt, bevestigt u met pluggen en schroeven een stevige lat. De andere zijden laat u rusten op een frame van bijvoorbeeld houten balken van 44 x 67 cm en gipsplaten. Beter is om wandjes van gasbetonblokken te metselen, die ook nog makkelijker te betegelen zijn.

Vergeet niet in de ombouw een tegelluikje te maken (in diverse maten verkrijgbaar), zodat u later altijd de sifon kunt bereiken.

1. Maak eerst de afvoer in orde.
Bevestig in het bad de afvoerplug en monteer de overloop, die hiermee één geheel vormt.
2. Smeer de bovenrand van de ombouw af met specie en druk het bad hierin totdat het op de ondersteuning rust. Dicht de naden rondom met siliconenkit.
3. Breng via het tegelluikje de sifon aan tussen de badplug en de afvoerleiding. Plaatst u een metalen bad? Dan vindt u aan de onderkant een lipje. Verbind dit lipje met een blanke draad, beschermd door een elektrabuis, met de aardleiding.
4. Vul de ruimte onder het bad op met glas- of steenwol, zodat het water langer warm blijft.
5. Sluit ten slotte de mengkraan aan.

Douchebak

Het installeren van een douchebak gaat op dezelfde wijze als van een bad. Let wel op dat onder de douchebak voldoende ruimte overblijft voor de sifon.

Waterbesparend sanitair

De gemiddelde Nederlander gebruikt 135 liter water per dag. Dat is 50.000 liter per jaar. Waterbesparend sanitair is niet alleen gunstig voor het milieu, maar ook voor uw portemonnee.

Een waterzuinig toilet kan het verbruik terugdringen tot 10.000 liter per persoon per jaar. Met een kleinere stortbak en een spoelonderbreking bespaart u ongeveer 5.000 liter. U kunt deze ook op een bestaand toilet monteren. Bij een spaardouchekop (geschikt voor een combiketel of een boiler, niet voor een kleine geiser) kan de besparing oplopen tot 7.500 liter. Bovendien verbruikt u hiermee minder gas. Voor keuken- en wastafelkranen zijn volumebegrenzers verkrijgbaar, die zowel water (1.500 liter) als gas besparen.

Een wastafel plaatsen

Alleen een sterke wand kan een wastafel dragen. Breng daarom in een gipswand eerst een extra dwarsligger of een stuk multiplex aan tussen twee standers van het regelwerk. Een wastafel hangt gemiddeld 90 cm hoog.

Eerst de leidingen...

Maak aftakkingen (12 mm) van de leidingen voor warm en koud water. Hiervoor zaagt u de leiding door op twee plaatsen, 19 mm van elkaar. Verwijder het losse pijpje en zet er een T-stuk voor in de plaats. Op soortgelijke wijze leidt u vanaf de riolering een pvc-afvoerbuis (40 mm) tot midden onder de wastafel, zo dicht mogelijk tegen de wand.

... dan de wastafel

Als de aan- en afvoer van het water gemaakt is, gaat u als volgt te werk:

1. Monteer de twee verbuigbare kraanbuisjes in de daarvoor bestemde openingen van de wasbak.
2. Monteer de kraan zelf en zet ook de afvoerplug vast.
3. Aan de achterkant van de wastafel zitten twee ophanggaten. Meet nauwkeurig hun hart-tot-hartafstand op en teken ze met behulp van een waterpas af op de wand.
4. Boor gaten van 12 mm, steek er pluggen in en bevestig de wasbak met de bijgeleverde ophanghaken, plugbouten of draadstiften.
5. Plaats ten slotte de sifon en sluit de aan- en afvoerleidingen aan.

Voorwaarden aan uw klus

De aanleg van een badkamer is niet eenvoudig. En vaak is er ook aansluiting van elektra nodig. Voor uw installatie gelden hoge (veiligheid)eisen. Uw klus moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Zorg ervoor dat verlichtingsarmaturen, contactdozen en elektrische apparaten minimaal 60 cm verwijderd zijn van het sanitair. Dit is een wettelijke veiligheidseis.
- Stort u koperen leidingen in beton? Dan moet u de leidingen omringen met pvc-buis.
- Een waterleiding in de vloer mag niet gekoppeld worden, maar moet uit één stuk bestaan.
- Vergeet niet in de ombouw van uw bad een tegelluikje te maken (in diverse maten verkrijgbaar), zodat u later altijd de sifon kunt bereiken.
- Laat ingrijpende werkzaamheden aan gas en elektra altijd uitvoeren door een erkend installateur. U moet dit kunnen aantonen als u verhuist, bijvoorbeeld door het tonen van de factuur.
- Vervangt u een kraan? Gebruik dan bij voorkeur stopkranen, want dan kunt u van stromend water gebruik blijven maken als u de mengkraan monteert of demonteert. Gebruik alleen kranen met een KIWA- of CE-keurmerk.

U bent zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van het sanitair. Schade die ontstaat doordat het sanitair niet goed is geplaatst, of doordat uw woning of die van uw burens water- of vochtshade oploopt, is voor uw rekening.

In deze kluswijzer vindt u belangrijke tips voor het installeren van sanitair. U leest waar u allemaal aan moet denken en hoe u de klus klaart. Ook leest u welke voorwaarden wij stellen aan uw klus. Neem de informatie goed door, zodat u weloverwogen aan een klus begint.

We denken met u mee

Wij adviseren u met plezier over de mogelijkheden voor het installeren van sanitair. Onze technische en bouwkundige medewerkers staan voor u klaar. U kunt natuurlijk ook advies inwinnen bij bouwmarkten en aannemers. Loopt u tussentijds tegen een probleem aan of heeft u hulp nodig? Neem dan gerust contact met ons op. Wij zijn u graag van dienst! Bel met de afdeling Beheer & Onderhoud of kom langs op ons kantoor.

Vraag vooraf toestemming aan

Voor grote aanpassingen in uw woning vraagt u vooraf altijd toestemming aan SVT. Deze veranderingen kunt u niet makkelijk terugdraaien. Door vooraf afspraken te maken, voorkomen we dat u en wij voor vervelende verrassingen komen te staan. U kunt de spelregels nalezen in de brochures **Uw woning naar uw wens** en **Bouwen rondom uw woning**. Weet u niet zeker of uw aanpassing zonder toestemming mag? Bel ons dan even. Dat geeft u snel duidelijkheid.

Hoe vraag ik toestemming?

U vraagt om toestemming voor uw aanpassing met ons aanvraagformulier. Dit kunt u invullen en naar ons terugsturen. Binnen vijf werkdagen ontvangt u van ons een bevestigingsbrief van uw aanvraag. In deze brief staat wat er vervolgens gebeurt met uw aanvraag.

Meer informatie

We hebben nog meer kluswijzers. U kunt alle kluswijzers, brochures en formulieren voor uw klus downloaden van www.svttiel.nl. Of kom even langs op ons kantoor aan de Lutterveldweg. U kunt natuurlijk ook bellen. Wij sturen de informatie dan naar u op.

Wij hebben de informatie in deze folder met veel zorg samengesteld. U kunt echter aan deze informatie niet rechtstreeks rechten ontfemen. Als u voorzieningen in uw huurwoning wilt aanbrengen of daar vragen over heeft, kunt u het beste contact met ons opnemen.

bezoekadres

Lutterveldweg 6, 4005 LD Tiel

postadres

Postbus 544, 4000 AM Tiel

T (0344) 61 52 14

F (0344) 62 38 43

E info@svttiel.nl

I www.svttiel.nl